

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

បច្ចេកទេសបិញ្ជីម
ត្រីក្នុងស្រះ
ជំនាញក្នុងគ្រឿងសារ

រៀបចំដោយ:
នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
សហការជាមួយ នាយកដ្ឋានវិទ្យុកម្ម នៃរដ្ឋបាលធរណីមូល
ឧបត្ថម្ភការងារចុះតម្កល់ដោយ: ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

ឆ្នាំ២០១៩

អាសយដ្ឋាន : ផ្ទះលេខ២០០ មហាវិថីព្រះនរោត្តម សង្កាត់ទន្លេបាសាក់
ខណ្ឌច្បារមន រាជធានីភ្នំពេញ

ទូរស័ព្ទលេខ : ០១២ ៩៨ ៨៣ ៣៧
: ០៩៩ ៨៤ ២៦ ៦៨

Facebook : ដាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម/Department of Agricultural Extension

គេហទំព័រ : <http://www.khmeragri.info>

ក្រុមការងារចងក្រង កូនស្បូវបច្ចេកទេសកសិកម្ម ស្តីពីការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រះជាលក្ខណៈគ្រួសារ សូមការអនុវត្តស្រ័យពីប្រើយមិត្តអ្នកអានផងដែរ បើសិនជាការបោះពុម្ពផ្សាយកូនស្បូវរត់ចោលចេញពី កសិកម្ម ជាលើកទី១នេះ នៅមានការខ្វះចន្លោះ ផ្នែកបច្ចេកទេស រូបភាព និងអក្ខរាវិរុទ្ធ រាល់ ការខ្វះខាតទាំងនេះ ក្រុមការងារយើងខ្ញុំ សង្ឃឹមថា នឹងទទួលបាននូវការជួយ កែលម្អ បំពេញបន្ថែមពីសំណាក់ប្រើយមិត្តអ្នកអានគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន រាល់ការ កែលម្អទាំងអស់នោះ ក្រុមការងារយើងខ្ញុំ នឹងយកទៅចងក្រងសម្រាប់ ការបោះពុម្ពផ្សាយជាលើកទី២បន្តទៀត។ សូមអរគុណ!

សៀវភៅ

ស្តីពី

បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីជាលក្ខណៈគ្រួសារ

រៀបចំដោយ

នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

សហការជាមួយ

នាយកដ្ឋានវារីវប្បកម្ម នៃរដ្ឋបាលជលផល

បោះពុម្ពលើកទី១ ចំនួន ២០០០ ច្បាប់

ឧបត្ថម្ភការបោះពុម្ពដោយ: ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

រក្សាសិទ្ធិដោយ: នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

សមាសភាពចូលរួមចំណែកផលិតស្បៀងនៅ ស្តីពីបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រះជាលក្ខណៈគ្រួសារ

I. ទីប្រឹក្សាផ្តល់យោបល់:

- ១. ឯកឧត្តម **អេង ជាសាន** ប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទទួលបន្ទុកជាប្រធានរដ្ឋបាល
ជលផល
- ២. បណ្ឌិត **ម៉ៅ មិនា** នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។

II. អ្នករៀបរៀង:

លោក **ផាន ខុច** នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។

III. អ្នកស្រាវជ្រាវ:

ក្រុមការងារនាយកដ្ឋានវារីវប្បកម្ម នៃរដ្ឋបាលជលផល។

IV. ក្រុមការងារត្រួតពិនិត្យ និងកែសម្រួល:

- ១. លោក **សេ គន្ធី** នាយកដ្ឋានវារីវប្បកម្ម នៃរដ្ឋបាលជលផល
- ២. លោក **អ៊ិន ឡុង** នាយកដ្ឋានវារីវប្បកម្ម នៃរដ្ឋបាលជលផល
- ៣. លោក **ហុន ទ្រី** នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។

លេខកថា ii

I. សេចក្តីផ្តើម ១

១- ការជ្រើសរើសទីតាំងជីកស្រះ.....២

២- លក្ខណៈស្រះចិញ្ចឹមត្រី.....៣

៣- របៀបជីកស្រះចិញ្ចឹមត្រី..... ៥

៤- ការរៀបចំស្រះមុនពេលដាក់ត្រីចិញ្ចឹម..... ៨

៥- របៀបពិនិត្យចំណីធម្មជាតិក្នុងស្រះ..... ១០

៦- ប្រភេទជីធម្មជាតិសម្រាប់ដាក់ស្រះត្រី..... ១១

៧- ប្រភេទត្រីសមស្របសម្រាប់កសិករដាក់ចិញ្ចឹមក្នុងស្រះ..... ១៣

៨. ការដឹកជញ្ជូនកូនត្រី..... ១៨

៩- ការដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹម..... ២១

១០- ប្រភេទចំណីត្រីដែលមាននៅក្នុងមូលដ្ឋានកសិករ ២៤

១១- ប្រភេទចំណីផ្សំ..... ២៥

១២- របៀបដាក់ជីក្រោយពេលលែងកូនត្រី..... ២៩

១៣- ការគ្រប់គ្រងស្រះចិញ្ចឹមត្រី..... ៣១

១៤- កត្តាសំខាន់ៗ ដែលត្រូវរៀបចំ..... ៣៣

១៥- គន្លឹះសំខាន់ៗមួយចំនួនសម្រាប់ការចិញ្ចឹមត្រីជាលក្ខណៈគ្រួសារ..៣៤

អារម្ភកថា

ជាច្រើនជំនាន់មកហើយប្រទេសកម្ពុជា មានប្រជាជនភាគច្រើននិយម បរិភោគត្រីជាអាហារប្រចាំ ដោយហូបទាំងត្រីស្រស់ និងផលិតផលកែច្នៃ ដូចជា ប្រហុក ផ្អក ទឹកត្រី ត្រីងៀត ត្រីឆ្អើ ជាដើម។ល។

តាមការសិក្សារបស់គណៈកម្មការជាតិទន្លេមេគង្គ បានរកឃើញថា បច្ចុប្បន្នប្រជាជនម្នាក់ហូបត្រីប្រមាណ ៥២.៤ គ.ក្រ ក្នុង១ឆ្នាំ ដូចនេះរៀងរាល់ ឆ្នាំប្រជាជនកម្ពុជាត្រូវការបរិភោគសាច់ត្រីកាន់តែច្រើនឡើងៗតាមកំណើន ស្ថិតិប្រជាជន។ ប្រទេសកម្ពុជាសម្បូរធនធានធម្មជាតិដែលមាននៅក្នុងទន្លេ ស្ទឹង បឹងបូរ ព្រែក អូរ ប្រឡាយនានា។ ប៉ុន្តែមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ ដោយសារ មានការប្រែប្រួលបរិស្ថានធម្មជាតិ និងកំណើនប្រជាជនបានធ្វើឱ្យតម្រូវការត្រី កាន់តែកើនឡើងជាលំដាប់ ហើយបរិមាណផលត្រីក្នុងធម្មជាតិមិនអាចផ្គត់ផ្គង់ បានតាមតម្រូវការ។

ដើម្បីដោះស្រាយបាននូវបញ្ហាតម្រូវការចាំបាច់នេះ មានតែយកចិត្តទុក ដាក់អភិវឌ្ឍសកម្មភាព វារីវប្បកម្មទេ ដែលបាននិងកំពុងដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការកាត់បន្ថយការខ្វះខាតសាច់ត្រីទទួលបាន ស្របទៅតាមប្រសាសន៍របស់ ឯកឧត្តម វង់ សាខុន រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ដែល បានថ្លែងកន្លងមកថា ដើម្បីជម្រុញកិច្ចអភិវឌ្ឍការងារវារីវប្បកម្មពិសេសនៅ តាមទីជនបទ។

ដើម្បីចូលរួមអនុវត្តតាមអនុសាសន៍នេះ នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ សហការជាមួយរដ្ឋបានផលផលរៀបចំចងក្រងកូន សៀវភៅ **បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីជាលក្ខណៈគ្រួសារ** នេះឡើង ដោយផ្អែកតាម បទពិសោធន៍ដែលបានអនុវត្តកន្លងមក ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយបន្តដល់ភ្នាក់ងារផ្សព្វ ផ្សាយបច្ចេកទេសវារីវប្បកម្ម និងកសិករដ៏ទៃទៀតយកទៅអនុវត្ត។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩

បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រះបាល្លូណេត្រួសារ

I. សេចក្តីផ្តើម

ប្រទេសកម្ពុជាសម្បូរធនធានធម្មជាតិដែលមាននៅក្នុងទន្លេ ស្ទឹង បឹងប្តូរ ព្រែក អូរ ប្រឡាយនានា។ ប៉ុន្តែមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ ដោយសារមានការប្រែប្រួល បរិស្ថានធម្មជាតិ និងកំណើនប្រជាជនបានធ្វើឱ្យតម្រូវការត្រីកាន់តែកើនឡើង ជាលំដាប់ ហើយបរិមាណផលត្រីក្នុងធម្មជាតិមិនអាចផ្គត់ផ្គង់បានតាមតម្រូវការ។

ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ រដ្ឋបាលជលផល សហការជាមួយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បាននឹងកំពុងយកចិត្តទុកដាក់ផ្សព្វផ្សាយដល់ប្រជាកសិករនូវវិធីសាស្ត្រគ្រប់គ្រងធនធានជលផលឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពនៅតាមតំបន់ដែនទឹកធម្មជាតិនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា តាមរយៈការជួយបង្កើតឱ្យមានសហគមន៍គ្រប់គ្រងធនធានជលផលនៅតាមមូលដ្ឋាន ធ្វើវេទិការនាទីស្វែងយល់ពីកសិកម្ម ផ្សព្វផ្សាយតាមប្រព័ន្ធសាធារណដើម្បីឱ្យប្រជាកសិករយល់ច្បាស់ពីតួនាទី និងភារៈកិច្ចរបស់ខ្លួនក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានជលផលក្នុងតំបន់របស់ខ្លួន។

ក្រៅពីនេះរដ្ឋបាលជលផល និងនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បាននឹងកំពុងអនុវត្តការងារផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី តាមរយៈការបោះពុម្ពផ្សាយ ដើម្បីធ្វើការបែងចែកជូនដល់ប្រជាកសិករ ក្នុងគោលបំណងដើម្បីធានាការផ្គត់ផ្គង់ម្ហូបអាហារទៅគ្រប់តំបន់ដែលប្រជាកសិករកំពុងទទួលការខ្វះខាតសាច់ត្រីទទួលទាន។ បច្ចុប្បន្នមានប្រជាកសិករជាច្រើនត្រួសារបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល និងទទួលបានបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី តាមរយៈការងារផ្សព្វផ្សាយនេះ កាន់តែច្រើនឡើងៗពីមួយឆ្នាំ ទៅ មួយឆ្នាំ។

ដើម្បីពង្រីកការងារផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីនេះ ឲ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពថែមទៀតនោះ រដ្ឋបាលជលផល សហការជាមួយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានរៀបចំកូនសៀវភៅ **បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីជាលក្ខណៈគ្រួសារ** នេះឡើងសំដៅជួយប្រជាកសិករនៅគ្រប់ទីកន្លែងឲ្យចេះបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីនិងចូលរួមសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីឲ្យបានផុសផុលទាំងអស់គ្នា ដើម្បីដោះស្រាយម្ហូបអាហារប្រចាំថ្ងៃ បង្កើនប្រាក់ចំណូលក្នុងគ្រួសារ និងកាត់បន្ថយការចាប់ត្រីពីធម្មជាតិផង។

១- ការជ្រើសរើសទីតាំងដឹកស្រះ:

គោលបំណង៖

- ជ្រើសរើសទីតាំងដឹកស្រះចិញ្ចឹមត្រីបានត្រឹមត្រូវតាមបច្ចេកទេសដើម្បីអនុវត្តទទួលបានជោគជ័យ

- និងបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការគ្រប់គ្រង។

តើយើងត្រូវជ្រើសរើសទីតាំងដឹកស្រះចិញ្ចឹមត្រីយ៉ាងដូចម្តេច ?

ស្រះគួរដឹក:

- នៅជិតផ្ទះងាយស្រួលគ្រប់គ្រង
- ស្រះគួរដឹកនៅកន្លែងទំនាបប៉ុន្តែមិនលិចទឹកនៅរដូវវស្សា
- លិចតិចតូចតែអាចលើកភ្លឺទប់បាន
- ស្ថិតនៅទីវាលស្រឡះគ្មានដើមឈើព័ទ្ធជុំវិញ
- ដីមិនជ្រាបទឹក ឬមានកម្រិតជ្រាបតិចទូច
- ជិតប្រភពទឹកប្រសិនបើមាន
- ស្រះជាប់ស្រែកាន់តែប្រសើរ
- នៅឆ្ងាយពីតំបន់ដែលមានការប្រើប្រាស់ថ្នាំពុលកសិកម្មផ្សេងៗ។

ឯកសារយោង

1. បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រះជាលក្ខណៈគ្រួសារ ឆ្នាំ២០១២។ នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម នៃរដ្ឋបាលជលផល។
2. Nguyễn Cao Doanh ,2003. Kỹ thuật nuôi cá ao. Khoa thủy sản, trường đại học Cần thơ, Việt nam.
3. Ngô Trọng Lư, 2001. Kỹ thuật nuôi đặc sản nước ngọt. Nhà xuất bản nông nghiệp, Hà nội, Việt nam.
4. Phạm Văn Khánh, 2000. Kỹ thuật nuôi một số loại cá xuất khẩu. Nhà xuất bản nông nghiệp TP. Hồ chí minh, Việt nam.
5. Lê Nhu Xuân, 1995. Kỹ thuật nuôi cá nước ngọt. Trường đại học Cần thơ, khóa thủy sản, Việt nam.

